

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5817203924
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5817203924.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, v právnej veci navrhovateľa: Y. M., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX/X, XXX XX O., proti odporcovi: I. P., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. P. XXX, v konaní o zníženie výživného pre plnoleté dieťa, o odvolaniach navrhovateľa a odporcu proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 2Pc/20/2017-176 zo dňa 15. októbra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil navrhovateľovi povinnosť prispievať na výživu I. P., rod. P., nar. XX.XX.XXXX sumou 50,- eur mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc od 21.07.2017. Vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol s tým, že sa mení rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 5P/46/2012-123 zo dňa 13.12.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9CoP/34/2013 zo dňa 11.04.2013 v časti o určenie výživného na odporcu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

2. Súd posudzoval návrh navrhovateľa podľa § 62 ods. 1 - 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, § 157 CMP.

3. Súd prvej inštancie návrhu navrhovateľa na zníženie výživného v prevažnej časti vyhovel a zmenil rozsudok o výživnom a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Ďalej konštatoval, že zistil zmenu pomerov, ktorá nastala tak na strane navrhovateľa, ako aj na strane odporcu a túto zmenu porovnal so schopnosťami a možnosťami navrhovateľa ako osoby povinnej platiť výživné. Zmena pomerov na strane účastníkov konania podľa súdu prvej inštancie spočíva v tom, že u navrhovateľa pribudla jedna vyživovacia povinnosť k maloletej R., nar. XX.XX.XXXX, z ktorého dôvodu je jej matka a zároveň družka navrhovateľa na rodičovskej dovolenke s mesačným príjmom pozostávajúcim z rodičovského príspevku 220,70 eur a prídavkov na štyri deti - 97,36 eur. Príjem navrhovateľa pozostáva z invalidného dôchodku 330,20 eur. Spolu príjem rodiny navrhovateľa je daný sumou 648,26 eur a z nej je vyživovaných 6 osôb (navrhovateľ a družka + 4 maloleté deti) a splácaný je úver na bývanie 300,- eur mesačne, na pokrytie ktorého si navrhovateľ občasne, podľa potreby brigádne privyrába u svojho brata. Ďalej súd prvej inštancie dôvodil, že rodina navrhovateľa pritom nevlastní hnutelný alebo nehnuteľný majetok väčšej finančnej hodnoty, skôr naopak, obýva záhradnú chatku (altánok) bez vody a elektriny, čo svedčí o tom, že sa nachádza v nepriaznivej ekonomickej situácii. Pomery navrhovateľa sú zhoršené aj tým, že jeho schopnosti, medzi ktoré patrí aj zdravotný stav, sú obmedzené. Bolo preukázané, že navrhovateľ od

roku 2016 podstupuje lekárske vyšetrenia a v roku 2018 podstúpil operačný zákrok majúci za následok funkčnosť a dokonalú hybnosť ľavej ruky. V období od 08.04.2019 do 31.05.2019 bol navrhovateľ práceneschopný pre prolongovaný zápal dolných dýchacích ciest. Ide o faktor - zníženie schopností, ktorý mu výrazne ovplyvňuje možnosti pri hľadaní a nájdení si vhodného zamestnania, teda ovplyvňuje možnosti navrhovateľa uplatniť sa na trhu práce a zamestnať sa práve v dôsledku jeho znížených (zdravotných) schopností.

Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že hoci zmena pomerov nastala aj na strane odporcu, ktorý je vyššieho veku a stal sa študentom vysokej školy, aktuálne v štádiu absolvovania bakalárskej skúšky, čo nepochybne znamená nárast výdavkov, na ktorých sa podieľa výlučne matka navrhovateľa, tak súd prvej inštancie aj napriek tomu musel znížiť dosiaľ určené výživné na sumu 50,- eur. Ďalej dôvodil, že zníženie výživného je odôvodňované práve nedostatkom schopností a možností otca prispievať dosiaľ určenou sumou výživného z dôvodu, že navrhovateľ a jeho rodina (družka a štyri deti) sa nachádzajú v nepriaznivej ekonomickej situácii, na ktorej má podiel aj nepriaznivý zdravotný stav navrhovateľa brániaci mu nájsť si pre neho vhodnú prácu, prostredníctvom ktorej by zlepšil hlavne finančné pomery svojej rodiny. Pomery na strane odporcu sú pritom výrazne na vyššej úrovni, matka odporcu dosahuje netto príjem cca 800,- eur mesačne, z neho sú vyživované dve osoby (odporca a jeho matka), nehovoriac o tom, že matka je (spolu) vlastníkom nehnuteľného majetku - domu, ktorý obýva so svojimi rodičmi (starými rodičmi) a tí sa potom nevyhnutne musia podieľať na výdavkoch spojených (aj) s ich bývaním. Pomery na strane odporcu sú lepšie, než sú pomery maloletých detí navrhovateľa. Vychádzajúc z predpokladu, že každé dieťa sa má rovnakou mierou podieľať na životnej úrovni svojich rodičov, od ktorej sa odvíja aj schopnosť a možnosť prispievať na ich výživu, súd prvej inštancie navrhovateľovi znížil výživné na sumu 50,- eur a nie na 30,- eur. Prihliadol aj na to, že deti navrhovateľa sú podstatne mladšie a neštudujú na vysokej škole, oproti tomu odporca je študentom na vysokej škole, a preto výživné určené 30 % sumou zo sumy životného minima, čo je navrhovateľom žiadaná suma cca 30,- eur, ktorú je napokon povinný plniť každý rodič dieťaťa (v súdnej veci navrhovateľ na svoje ďalšie 4 deti), nemôže odporcovi postačovať. Podľa súdu prvej inštancie odporca pre svoj vek a štúdium na vysokej škole má iné odôvodnené potreby ako ostatné deti navrhovateľa, ktoré študujú na základnej škole a sú nižšieho veku. Z toho dôvodu znížil výživné na odporcu na sumu 50,- eur počnúc dňom podania návrhu, ako žiadal navrhovateľ. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že táto suma zohľadňuje jednak odôvodnené potreby odporcu a jeho pomery a zároveň schopnosti a možnosti navrhovateľa a pomery jeho rodiny a na neho výživou odkázané osoby. Vo zvyšnej časti návrh na zníženie ako nedôvodný z vyššie uvedených dôvodov zamietol.

Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou navrhovateľa, ktorá poukazovala na vyšší príjem matky a sumu prídavkov, ktorá je matke odporcu vyplácaná z Rakúska. Tu súd prvej inštancie odkázal na to, že matka odporcu deklarovala príjem brutto 1.050,- eur a tiež kvartálne odvody - výpisom z jej bankového účtu, pričom suma prídavkov (ich doplatku) z Rakúska je všeobecne známou skutočnosťou a dostupnou na internete a odvíjajúcou sa od veku dieťaťa a od toho, či starostlivosť o dieťa zabezpečuje rodič sám alebo spoločne s druhým rodičom. Príjem matky bol zistený aj z daňového priznania k dani z príjmov za rok 2017, keď príjmy matky dosahovali 12.825,- eur a jej výdavky 10.251,36 eur, teda základ dane predstavoval 2.573,64 eur. Tiež uviedol, že nie je možné argumentovať, že pomery matky odporcu neboli súdom zistené. Navyac po doplnení dokazovania bolo zistené, že matke navrhovateľa nie sú vyplácané prídavky na dieťa z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia odporcu.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Voči citovanému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca proti výroku, ktorým navrhovateľovi bolo uložené prispievať na výživu odporcu sumou 50,- eur mesačne. Poukázal na to, že navrhovateľ sa o neho vôbec nezaujíma, pričom suma 100,- eur mesačne bola už v roku 2013, kedy bolo naposledy rozhodované o výške výživného, extrémne nízka a ledva stačila na pokrytie jeho potrieb. Uviedol, že na jednej strane navrhovateľ poukazuje na svoju nelichotivú situáciu, avšak napriek tomu sa vedome zadlžuje a táto situácia mu nebránila mať ďalšie vyživovacie povinnosti. Poukázal tiež na to, že navrhovateľ si v roku 2013 vzal pôžičku, ktorú spláca vo výške 300,- eur mesačne a začal stavať dom, pričom pred súdom tvrdil, že pôžička vzatá na tovar, keď v tom čase podnikal. Dom je postavený na vysokotlakovom plynovom potrubí a je životu nebezpečné niekedy v takomto dome bývať. Navrhovateľ svoj zdravotný stav dobre poznal, keďže pracoval v bani v Karvinej 15 rokov a dobre vedel, že jeho zdravotný stav bude už len horší. Má za to, že je znevýhodnený oproti 4 deťom navrhovateľa, nakoľko s postupným príchodom jeho ďalších detí bol na neho kladený dôraz s poukazom na to, že odporca (v tomto konaní navrhovateľ) mal horšiu sociálnu situáciu.

5. V zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ proti výroku, ktorým súd prvej inštancie vo zvyšku zamietol návrh na zníženie výživného. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nesprávne zdôvodnil rozhodnutie, keď zohľadnil skutočnosť, že odporca prekročil predpokladanú dĺžku štúdia a uvedeným postupom bolo porušené ust. čl. 2 ods. 1, 2, 3 CSP. Nesprávne bol vyhodnotený záver súdu o tom, že družka navrhovateľa je na rodičovskej dovolenke od júla 2019 napriek tomu, že táto na rodičovskej dovolenke už nie je. Poukázal na svoj zlý zdravotný stav, keďže je osobou posudzovanou a postihnutou na zdraví, pričom trpí chorobou, ktorá je nevyliciteľná. Z uvedeného dôvodu navrhol zrušiť rozsudok okresného súdu, resp. zrušiť vyživovaciu povinnosť k plnoletému synovi.

6. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaných odvolaní v rozsahu danom ustanovením § 65, § 66 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania napadnutý rozsudok potvrdil v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

7. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

8. Pre úplnosť odvolací súd k odvolacím dôvodom uvádza, že dôkazy hodnotí súd prvej inštancie podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

9. Neobstojí námietka navrhovateľa týkajúca sa toho, že súd prvej inštancie nezrušil vyživovaciu povinnosť k odporcovi, ktorý mal ukončiť denné štúdium v určitom roku a prekročil predpokladanú dĺžku štúdia. Podľa odvolacieho súdu vyživovacia povinnosť rodiča k dieťaťu časovo končí vtedy, keď dieťa je schopné samé sa živiť (zarábať si). Do dosiahnutia plnoletosti možno začať konanie vo veciach výživného aj bez návrhu, po dovŕšení plnoletosti iba na návrh. Kedy nastane takýto právny stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené potreby a záujmy, majetkové pomery a pod. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov, uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti je jednoznačnejšia situácia, ak dieťa získa pravidelný príjem, či už zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a pod. Ako okolnosť, keď trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnenou úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania a tým získania potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa akceptuje štúdium. Aplikačná prax v súvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopností samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením štúdia toho istého stupňa a z tohto hľadiska odvolací súd považoval za relevantné dokončenie denného štúdia i po prekročení štandardnej dĺžky tohto štúdia.

10. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku odporcu spočívajúcu v tom, že navrhovateľ svoj zdravotný stav veľmi dobre poznal, keďže pracoval v bani minimálne 15 rokov a mal vedomosť, že jeho zdravotný stav sa bude len zhoršovať. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v tom smere, že pomery navrhovateľa sú zhoršené aj tým, že jeho schopnosti, medzi ktoré patrí aj zdravotný stav, sú obmedzené, čo bolo aj preukázané lekáorskými vyšetreniami navrhovateľa od roku 2016, ktoré vyústili do operačného zákroku navrhovateľa v roku 2018, ktorý mal obnoviť funkčnosť a dokonalú hybnosť v ľavej ruke, k čomu však nedošlo.

11. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, riadne citoval právne predpisy, ktoré na prejednávany prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom

dostatočne a presvedčivo objasnil, z akých úvah vychádzal. Jeho rozhodnutie tak nemožno považovať za také, ktoré by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa prvostupňový súd neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel ani podstatu, a preto rozhodnutie odvolací súd považoval za ústavne konformné. Nakoľko odvolacie dôvody tak navrhovateľa, ako aj odporcu boli neopodstatnené, odvolací súd tento napadnutý rozsudok potvrdil.

12. Krajský súd zároveň potvrdil aj výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, keďže tento pokladá za vecne správny a zákonný. Odvolací súd nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu moderačného práva súdu pri náhrade trov konania (§ 55 CMP). Generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Obdobou § 257 CSP z hľadiska využitia jeho výnimočnosti predstavuje § 55 CMP. Aplikácia tohto konkrétneho ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. O takúto výnimku v danom prípade nejde.

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že neaplikoval ust. § 55 CMP vzhľadom na to, že ktorýkoľvek z účastníkov má možnosť podať proti rozhodnutiu, s ktorým nesúhlasí, odvolanie.

14. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)